

Petra Maria Schmittová · Christian Dreler

Kam chodia kozmonauti na záchod?

Rozprávky pre zvedavé deti

Kam chodia kozmonauti na záchod?

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.albatrosmedia.sk

Petra Maria Schmittová, Christian Dreller
Kam chodia kozmonauti na záchod? – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

Petra Maria Schmittová · Christian Dreller

Kam chodia kozmonauti na záchod?

Rozprávky pre zvedavé deti

Ilustrácie Heike Vogelová

FRAGMENT

Obsah

Prečo sa nemôžeme sami poštekliť?	7
Prečo má ježko pichliače?	13
Prečo nespadne zo zemegule?	19
Prečo jeme vidličkou a nožom?	26
Má stonožka naozaj sto nôh?	32
Prečo strihanie vlasov nebolí?	39
Kto v chladničke vždy rozsvieti a zhasne?	45
Čo šumí v mušli?	51
Ako sa kuriatko dostane do vajíčka?	56
Prečo si podávame pravú ruku?	63

Prečo komárie štípance svrbia?	69
Načo majú zebry pruhy?	77
Kam chodia kozmonauti na záchod?	84
Ako sa dážď dostane do oblakov?	90
Prečo musíme spať?	96
Možno čítať prstami?	102
Prečo sú na svete hory?	108
Prečo mačky pradú?	115
Prečo je oheň horúci?	120
<i>Autori príbehov</i>	127

Prečo sa nemôžeme sami poštekliť?

Hanka dnes musí ísť k lekárovi. Neboj sa, nie je chorá. Nebolí ju ani bruško, ani hlávka. Ide na očkovanie. To je len také malé pichnutie.

„Najskôr ťa však ešte poriadne poštekším,“ vyhlási ocko.

„Hurá!“ poteší sa Hanka, ktorá zbožňuje, keď ju mamička alebo ocko štekli. Okamžite sa rozbehne ku gauču, lebo na ňom sa dá pri šteklení perfektne váľať z boka na bok.

Ocko už na ňu čaká a len čo sa k nemu priblíži, začne ju štekliť na brušku, na krku a nakoniec aj na chodidlách. Tam je totiž Hanka mimoriadne šteklivá.

„Hihhi!“ chichoce sa Hanka a zvíja sa od smiechu. Je to zábava!

Po chvíli sa vo dverách do obývacej izby objaví mamička. „Hanka, už musíme vyraziť,“ povie s pohľadom upretým na hodinky. „O druhej musíme byť u pána doktora.“

„Ešte nie som poriadne pošteklená,“ zaprotestuje Hanka.

„Keď sa vrátíme, môžeme pokračovať,“ navrhuje mamička.

„Tomu vravím ponuka!“ konštatuje ocko povzbudzujúco.

Hanke sa to na rozdiel od neho nepáči. „Ach jaj! Akurát to bolo také pekné,“ zašomre a vystrúha kyslú tvár.

„Po očkovaní si určite zase budeš môcť vybrať nejakú hračku zo škatule pána doktora Hennesa,“ utešuje ju mamička. „Možno tam budú znova tie skvelé slamky ako minule.“

Hanka si na ne pamätá. „Áno, tie sa tak krásne trblietali!“ poteší sa.

„Presne,“ pritaká mamička a začne dcérke obúvať topánky.

V aute Hanka znovu myslí na šteklenie a na to, aké je to vždy super.

Vtom dostane nápad. *Jednoducho sa pošteklím sama,* pomyslí si a hneď to aj urobí na krku. Zvláštne, vôbec to nefunguje! Nešteklí to ani trochu!

Je úplne jedno, či to skúša jemnučko, alebo poriadne, ako to vždy robí ocko. Vôbec ju to nenúti smiať sa. Dokonca sa nemusí ani len pousmiať. Odrazu jej napadnú chodidlá. Na nich je vždy najviac šteklivá. To bude určite fungovať! Neváha ani sekundu a začne si vyzúvať topánky.

„Čo robíš?“ opýta sa mamička s pohľadom upretým do spätného zrkadla. „Prečo si sa vyzula? O chvíľu tam už budeme.“

„Skúšam sa sama poštekliť,“ odvetí Hanka.

Mamička pokrúti hlavou a oznámi jej: „To sa nedá.“

Hanka to však chce vyskúšať na vlastnej koži. Najprv sa poštekliť na ľavom chodidle. Zaujímavé, naozaj to vôbec neštekliť! Prinajmenšom rozhodne nie tak, ako keď to robí ocko. *Našťastie mám dve nohy!*

„Táto ma určite bude štekliť,“ vyhlási a urobí ďalší pokus. No nech sa snaží akokoľvek, ani toto chodidlo sa nedá poriadne poštekliť.

To je nafiğu, pomyslí si. Mamička mala predsa len pravdu!

V tom okamihu mama odbočí na parkovisko pred ordináciou. Keď zaparkuje, vystúpi a otvorí zadné dvere.

„Vravela som ti, že človek sa nemôže sám poštekliť,“ povie a znovu jej obuje topánky.

Po krátkom čakaní vojde Hanka s mamičkou do ordinácie. Doktor Hennes ich už čaká a priateľsky ich privíta. Hanka chodí k ujovi doktorovi rada. Vždy je s ním zábava a na stenách má veľa fotografií zvierat a ručne maľovaných obrázkov. Aj Hanka mu už jeden namaľovala. Visí priamo nad jeho pracovným stolom. Je na ňom Hanka s množstvom červených fľakov po celom tele. Vtedy mala ovčie kiahne.

„Ahoj, Hanka. Ako sa máš?“ opýta sa doktor Hennes.

„Dobre. Kiahne už nemám.“

Doktor Hennes sa zasmieje. „To je skvelé! V tom prípade ťa dnes môžeme zaočkovať, aby si aj zostala zdravá.“

„Môžem si potom zase vybrať zo škatule nejakú hračku?“

„Pravdaže! Navyše máš šťastie. Dnes som do nej doplnil úplne nové veci, určite tam objavíš niečo, čo sa ti bude páčiť,“ usmeje sa doktor Hennes a pripravuje injekčnú striekačku. „No predtým ťa trošku pichneme do ramena.“

Mamička Hanke vyzlečie sveter a dievčatko ticho a statočne drží, ale pozerá sa na to nemôže. Namiesto toho očami zvedavo pátra po škatuli s hračkami. Presne v okamihu, keď ju objaví, pocíti malé uštipnutie.

„Hotovo,“ oznámi doktor Hennes. „Keďže si bola taká statočná, teraz si môžeš zo škatule niečo vybrať.“

Nemusí to hovoriť dva razy. Hanka sa rozbehne ku škatuli a začne sa v nej prehrabovať. Je tu toľko krásnych vecí!

„Pozri,“ ozve sa mamička, ktorá sa skláňa vedľa dcérky. „Tu sú tie krásne trblietavé slamky. A toľkých farieb!“

„Je tu aj kopa pierok! Tie na koži určite štekli,“ povie Hanka. Vtom jej napadne otázka. „Prečo sa vlastne človek nemôže poštekliť sám?“ zaujíma sa.

„Hm,“ doktor Hennes predstiera, že musí porozmýšľať, a pritom sa nenápadne postaví za Hanku a znenazdajky ju poštekli na boku.

„Hihihihih,“ zachichoce sa Hanka.

„Lebo,“ začne vysvetľovať doktor Hennes, „šteklenie musí prísť náhle. Musí ťa prekvapiť. Nesmieš vedieť, kde ťa o chvíľu poštekli.“

Poštekli Hanku na krku a dievčatko sa musí znovu zachichotať.

„Dôvod je úplne jednoduchý,“ pokračuje doktor Hennes. „Náš mozog si totiž vymyslel skvelý trik. Do ľudského mozgu nepretržite prúdi obrovské množstvo informácií, a aby sa nepreťažil, postupuje podľa akéhosi zoznamu. Úplne hore sú podnety, ktoré prichádzajú k nášmu telu zvonka.“

„Prečo?“ opýta sa Hanka.

„Preto, lebo podnety, ktoré prichádzajú zvonka, čiže tie, ktoré vidíme, počujeme, cítime nosom alebo na svojom tele, môžu byť pre nás životne dôležité. Keď napríklad prechádzaš cez cestu, pozrieš sa najprv doľava, potom doprava a napokon ešte raz doľava. Ak

sa približuje auto, zostaneš stáť a počkáš, kým prejde. So sluchom je to rovnaké. Ak sa k tebe niečo hlučne približuje, napríklad motorka, hneď to upúta tvoju pozornosť. A čosi, čo je nevábné alebo čo dokonca smrdí, nikdy nebudeš jesť.“

„Fuj, to určite nie!“ potvrdí Hanka a strasie sa.

„Aj šteklenie má rovnako dôležitú funkciu,“ ďalej vysvetľuje doktor Hennes. „Ak po tebe lezie nejaký hmyz, ktorý by ťa mohol uštipnúť, štekli ťa to. V tomto prípade by si sa však nikdy nezačala smiať, lebo vieš, že by ťa mohol uštipnúť. Namiesto toho by si sa pokúšala striasť ho zo seba.“

„Presne! Raz som mala na ruke osu. Vôbec to nebolo smiešne,“ pritaká Hanka.

Doktor Hennes prikývne. „Vidíš, to perfektne dokazuje, aké dôležité niekedy môžu byť podnety z okolia. Keď sa štekliš sama, tvoj mozog vopred vypočíta a vyhodnotí čas aj miesto kontaktu a utlmí nervové signály, ktoré potom budú prichádzať z príslušnej časti tela. To spôsobí, že nepodstatné signály vnímame len veľmi slabo alebo ich nevnímame vôbec. Vďaka tomu sa náš mozog môže lepšie sústrediť na dôležité signály, ktoré prichádzajú zvonka,“ objasňuje doktor Hennes.

„Zaujímavé,“ povie mamička. „Takto presne som to dosiaľ nevedela ani ja.“

Doktor Hennes to na záver ešte raz zhrnie. „Pri šteklení sú dôležité dve veci. Po prvé, musí byť prekvapujúce, čiže musí prísť znenazdajky, a po

druhé, osoba, ktorá ťa štekľí, nesmie byť nebezpečná. Vtedy si môžeš šteklenie poriadne vychutnať a nahlas sa smiať.“

„Ak som to pochopila správne, aby sme sa mohli smiať, musíme sa najskôr zľaknúť a potom poplach odvolať,“ overuje si mamička, či tomu porozumela.

„Presne tak,“ pritaká doktor Hennes.

„V tom prípade si beriem pierko!“ vyhlási Hanka a už ho vyťahuje zo škatule.

„Načo potrebuješ pierko?“ opýta sa mamička prekvapene.

„Predsa na šteklenie!“ zvolá Hanka s úsmevom. „A, prosím, nech je to prekvapujúce! Sľuby sa musia dodržať! A teraz poďme rýchlo domov!“

Prečo má ježko pichliače?

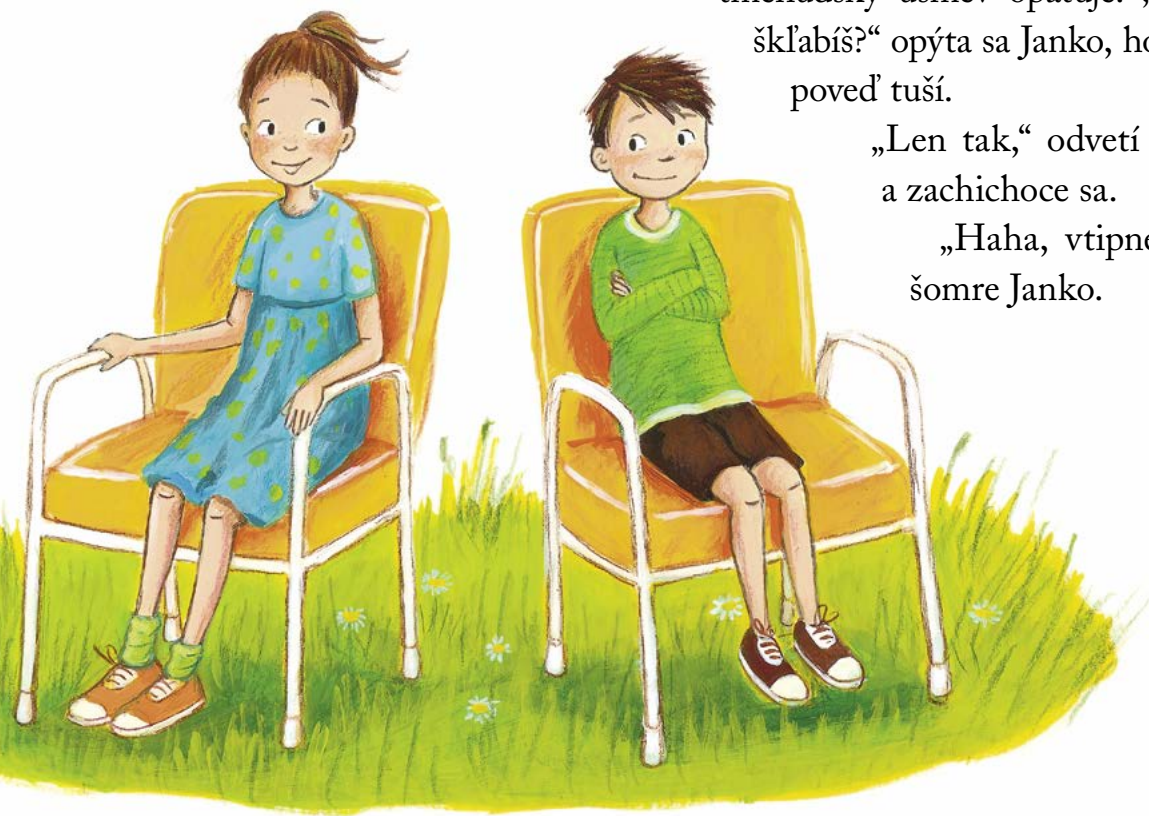
Janko a Katka sedia úplne vyštavení na záhradných stoličkách a čakajú, kedy starí rodičia prinesú na terasu večeru. Prežili skvelý prázdninový deň s množstvom čvachtania sa vo vode, zmrzliny a hradov postavených z piesku.

Janko sa potmehúdsky usmieva, lebo práve spomína na to, ako Katke vysypal na hlavu obsah vedierka plného slizkých medúz. Chvíľu síce trvalo, kým ho naplnil, ale Katkin krik stál za to.

Uškŕňa sa a úkosom hľadá na staršiu sestru. Ibaže Katka mu jeho potmehúdsky úsmev opätuje. „Čo sa šklábíš?“ opýta sa Janko, hoci odpoveď tuší.

„Len tak,“ odvetí Katka a zachichoce sa.

„Haha, vtipné!“ zašomre Janko.

Spomienka na to, ako sa mu Katka pomstila, mu razom pokazí náladu. Sestra mu totiž potajomky odtiahla osušku, na ktorú si práve chcel ľahnúť. Pravdaže, tesne po tom, čo ho starká celého natrela hrubou vrstvou opaľovacieho krému.

Janko síce bleskurýchlo vyskočil na rovné nohy, no chrbát už mal pokrytý odpornou lepkavou vrstvou piesku.

Zatiaľ čo sa Katka nahlas rehotala a starkých labrador pán Šulc nadšene štekala, Janko uháňal k vode. Ďaleko sa však nedostal. Po dvoch krokoch totiž zakopol o vôdzku, ktorou bol pán Šulc priviazaný k plážovému košu, a pristál s tvárou zaborenou v piesku.

Dokonca aj počas lízania veľkej zmrzliny na zmierenie mu medzi zubmi škrípali zrníčka piesku.

Janko práve uvažoval, kde by mohol zohnať pekné kraby, ktoré by Katke počas opaľovania položil na chrbát, keď sa konečne objavili starí rodičia s večerou. Za päťami im bol pán Šulc, ktorý nadšene vetril.

Súrodenci tomu rozumeli. Pri vôni, ktorá sa šírila zo zapekacej misy, v ktorej boli lazane, sa aj im v ústach zbiehali sliny.

Pri večeri spriadali plány na ďalší deň.

„Zajtra má byť znova pekne. Čo keby sme šli ešte raz na pláž?“ navrholne starká.

Ako inak, všetci súhlasili.

„Starký?“ vyhrkne zrazu Janko. „Môžeme ísť potom spolu nazbierať kraby?“

„Pravdaže, ale čo s nimi chceš robiť?“ zaujíma sa starký.

„Hm... ja...“ Janko sa zúfalo pokúša niečo vymyslieť.

Vtom sa z kríkov ozve hlasný lomoz a vzápätí strašidelné: „FFT! UCH! PFUH! FCHR! FFT! ECH!“

„Čo to bolo?“ hlesne Katka.

Janko sa rozhliadne po záhrade. Ibaže už sa zošerilo, a tak okrem obrysov kríkov a stromov sa mu nepodarí takmer nič rozoznať.

„To je určite strašidlo,“ vyhlási Janko a vycerí zuby na Katku.

Starká naňho uprie výrečný prísny pohľad.

Medzitým sa z kríkov znovu ozve šuchot a pán Šulc zakňučí.

„FFT! UCH! PFUH!FCHR! FFT! ECH!“

Pán Šulc už toho má dosť! S hlasným štekotom sa rozbehne po trávniku a vrhne sa medzi kríky.

Ozve sa šuchot. Vystrieda ho hrabanie. Potom prskanie. Hneď nato kňučanie. Nasleduje hlasné zavytie a vzápätí sa pán Šulc vracia z kríkov – kňučiac a krívajúc.

Zatiaľ čo sa starká, Katka a Janko starali o pána Šulca, starký priniesol z domu baterku.

„Pozrieme sa, čo sa nám to tu potuluje,“ oznámi starký a vyberie sa ku kríkom.

„Starký, dávaj pozor!“ zakričí Janko, ktorý je akýsi nesvoj. Napriek tomu nemôže nechať starkého v štiche. Uháňa teda do domu, aby sa vyzbrojil lopatkou na piesok.

Prv než sa však stihne vrátiť, starký nezvaného návštevníka odhalí.

„Pozri,“ ukazuje mu starký. „To som si mohol myslieť! Nie div, že pán Šulc prehrál. Pustil sa do bitky s ježkom.“

Vo svetle baterky Janko zbadá na zemi kľbko pichliačov.

„S ježkom?“ opýta sa zmätene. Samozrejme, ježka už videl na fotografiách, ale ešte nikdy nijakého nevidel na vlastné oči, a takto čudne schúleného už tobôž nie.

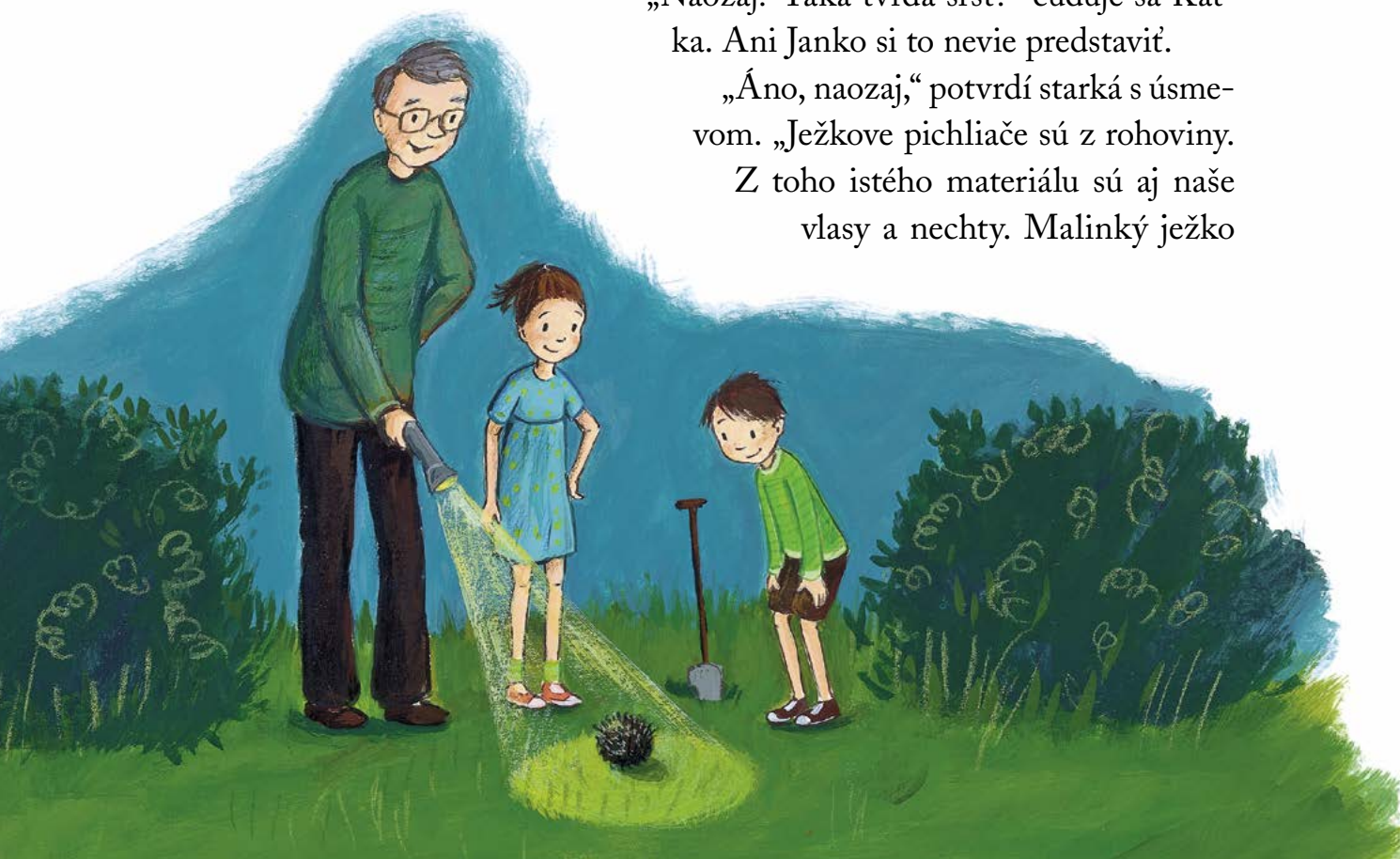
„Presne tak,“ pritaká starký. „Keď sa ježko cíti ohrozený, bleskurýchlo sa stočí do kľbka. Koža na chrbte sa mu pritom napne tak, že sa mu naježia pichliače. Vnútri takej pichľavej guľôčky je dobre chránený pred nepriateľmi. Dospelý ježko má na sebe neuveriteľných šesťtisíc až osemtisíc pichliačov.“

„A sú poriadne špicaté,“ dodá starká, ktorá k nim práve prišla s Katkou po boku. „Ťažko uveriť, že je to vlastne jeho srst', však?“

„Naozaj? Taká tvrdá srst'?“ čuduje sa Katka. Ani Janko si to nevie predstaviť.

„Áno, naozaj,“ potvrdí starká s úsmevom. „Ježkove pichliače sú z rohoviny.

Z toho istého materiálu sú aj naše vlasy a nechty. Malinký ježko

v mamičkinom brušku má pichliače oveľa, oveľa mäkšie a navyše sú vras-
tené do kože, aby mamu neporanili. Po narodení sa však rýchlo zmenia.“

„Odkiaľ vieš o ježkoch tak veľa?“ vyzvedá Janko.

„Pred niekoľkými rokmi sme sa v zime starali o jedného vysileného
ježka. V zime ježka bežne neuvidíš, lebo hibernuje, čiže spí zimným
spánkom. No ten náš v záhrade zúfalo hľadal niečo na jedenie. Pravde-
podobne preto, lebo na jeseň sa mu nepodarilo nahromadiť dostatok zá-
sob. Vzali sme ho k zverolekárovi a v šope sme mu postavili malú ohradu.
Krmili sme ho jedlom pre psy z konzervy,“ vysvetľuje starký.

„Psími konzervami?“ opýta sa Katka prekvapene.

„Nie, to si vymýšľaš,“ pokrúti hlavou Janko, lebo tomu neverí.

Starká prikývne. „V prírode sa ježko živí červíkmi, hmyzom alebo ovo-
cím, ale vo zvláštnych prípadoch ho
možno krmieť aj psím jedlom.“

„A pokiaľ ide o pichliače, pri
kŕmení sme občas schytali neja-
ké to bolestivé pichnutie aj my,“
dodá starký. „Presne ako teraz
zvedavý pán Šulc.“

Ach áno, pán Šulc! Na toho vzrušený Janko takmer zabudol. „Už sa má
lepšie?“ opýta sa starostlivým hlasom.

„Neboj sa,“ upokojuje ho starká. „S Katkou sme mu labku vydezinfiko-
vali a ako cenu útechy dostal párok.“

„Teraz poďme odpratať veci zo stola a potom pôjdeme dovnútra,“ roz-
hodne starký. „Chudák ježko sa nás určite veľmi bojí.“

Keď spolu odnášali veci zo stola, opäť začuli tie strašidelné zvuky.
„FFT! UCH! PFUH! FCHR! FFT! ECH!“

„Takže to predtým bol ježko?“ opýta sa Katka.

„Presne tak,“ pritaká starký. „Keď ježko pátra na zemi po potrave, niekedy pri tom poriadne nahlas funí. A keď na niečo chutné natrafí, pri jedení mľaská.“

V nočnom tichu stále dookola znie ježkovo horlivé: „FFT! UCH! PFUH! FCHR! FFT! ECH!“

Teraz však už z toho majú všetci len radosť. Pravdaže, okrem pána Šulca...

Prečo nespadneme zo zemegule?

Čudné, pomyslí si Miško a poškrabe sa na hlave. *Tu niečo nesedí!* Jedného panáčika z Playmobilu sa mu na futbalovú loptu postaviť podarilo. Pravdaže, musel postupovať mimoriadne opatrne a ani trochu nepohnúť loptou. Keď ich tam však skúša postaviť viac, panáčikovia z lopty padajú. Ibaže na zemeguli žije obrovské množstvo ľudí. A z knižiek o vesmíre vie, že naša planéta je guľatá. Keď bude veľký, chce sa stať vesmírnym bádateľom. Alebo kozmonautom.

Toto je prípad pre mamičku! rozhodne sa Miško. Nikto na svete nevie vysvetľovať tak dobre ako ona. Nie je to nič prekvapujúce, lebo mamička je učiteľka. Keby nevedela zaujímavo vysvetľovať, deti v škole by sa po chvíli začali nudiť a nikto by ju nepočúval. Mamička teda vie každú otázku premeniť na napínavé dobrodružstvo. Aj doma. *Som zvedavý, čo vymyslí o panáčikoch padajúcich z futbalovej lopty,* uvažuje Miško a rozbehne sa do obývačky.

„Mami, je Zem naozaj guľatá?“

„Pravdaže,“ odvetí mamička.

„A prečo teda panáčikovia padajú z futbalovej lopty, aj keď som veľmi opatrný?“

Mamička sa usmeje. „Je to preto, lebo tvoja lopta je oveľa menšia ako zemeguľa. Podí, vyskúšame to s mojou gymnastickou loptou, ktorá je o čosi väčšia.“